

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: . . . . .
 vidéken: . . . . .
 Egy óra . . . . . I kor. Egy óra . . . . . I kor. 50 Hfl.
 Negyedóra . . . . . 3 . . . . . Negyedóra 4 . . . . . 50 .

Feladó szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiz. irodája:
DEBRECEN,
 Piacz-utca 47. és 48. szám.

A Romanow-dinasztia sorsa.

— Bomladozó világbirodalom. —

Bécs, aug. 4.

Rémülettel pillant az egész civilizált világ a Romanow dynasztiának — borzalmak színhelyévé vált — fényben uszó székvárosába. A véres merényletek egymásután következnek az óriási birodalomban.

Plehwe minisztert a múlt héten zúzta darabokra a nihilisták dinamit bombája. Csak három héttel előbb Andrejew és kevéssel azelőtt Bobrikov tábornok, mindkettő Plehwe leggonoszabb, legkegyetlenebb bizalmasa, estek áldozatul a rémséges végzetnek. Ezen áldozatokat megelőzték már négy évvel egymásután, Bogoljew közoktatásügyi miniszter, majd Sipjagin, aki elődje volt Plehwe-nek a belügyminisztérium élén. A többi, tartományi kormányzók és más magasabb állami tisztviselők, többek közt a nagy zsinat híres főgondnoka, Pjobedonoszew ellen is elkövetett merénylet többé-kevésbé komoly sérüléssel végződött, de halált nem okozott.

Sajátságos tragikum tűnik elő a legujabb, borzasztóan sikerült merényletből.

Haynau bukása.

Haynau bukása után tudvalevőleg Szatmármegyében birtokot vásárolt. Arra a kérdésre, hogy juthatott észébe Magyarországon földesuraskodni, azt válaszolta valóságos „akasztófa humor”-ral: „Sehol másutt nem volnék biztonságban.”

Fiatal korában Temesvárott volt helyőrségen, mint hadosztályparancsnok, a hol sokat forgolódott a polgárok között. Gyakran megjelent Várkonyi alispán házában is, hol mint nagy kartyást ismerték. Nagyon szerett szarvas vadakra vadászni és Klapka Józseffel, a szabadságharc híres tábornokának atyjával, ki akkor Temesvár polgármestere volt, gyakran együtt járt a vidék mocsarait.

Atyja Temesvárott legjobb barátainak közé tartozott, — mondá Klapka tábornoknak, mikor ez kénytelen volt Komáromot átadni . . .

Haynau kegyetlenkedéseit nagyban elősegítette szárnysegéde, a magyarországi születésű Susan báró. Haynau bukásának híre először Radetzky tábornok ajkáról lebbent

Plehwe volt, miként már föntebb említém, Oroszország leghatalmasabb embere, mert sikerült neki nemcsak embertársai fölé emelkedni, minden az ő kényuri tervei ellen működő befolyást legyőzni, hanem a békés indulatu czárt magát is úgy annyira hypnotizálta, hogy terveinek akaratlan eszközévé süllyesztette le a korona viselőjét. Ezen tervek minősége pedig elég visszataszítóan nyilvánult, a népek lenyűgözésében, vérengző jogtiprásban, a kische-nevi mézszárlásban és végül a kelet-ázsiai háboru előidézésében, ami egészen Plehwe bünrovására esik.

És ime a nemezis csodaszerű megjelenése.

A semmibe sem vett, a muszka igába szánt, egész biztos martalékul tekintett kis törpe japán lábra kapott és ugyancsak kegyetlenül döngeti az óriást, tüzes ostorral kergeti az orosz hadakat oda, ahonnet győzelemittasan, martalékszmójasan előcsempészkedtek. Odahaza pedig Szt.-Pétervárott ugyanazon zsarnok szellem semmisített meg az állami rend esküdt ellenségei által, amely szellem átkos ösztönei küldötték a szegény orosz nép fiait a halál torkába, a czár vitéz hadait örökké szégyenletes kudarczba.

A zsarnok miniszter legyilkoltatása, illetve a mindinkább szaporodó merényletekben mutatkozó újabb feléledése az orosz nihilizmusnak, azonban alighanem egy sokkal messzebbre kiható működő kihatása az örök igazságnak.

A japán hadak csodás győzelmei előre vetik a képét egy nagy fölindulásnak, hogy tán a spanyol világhatalom gyászos sorsának elejére odajutott a Romanow-ház, három világgrészre kiterjedt uralma is. Mialatt Keletázsiban a japánok egyre roncsolják, tördelik a rettegett óriás agyag lábszárait, a nihilisták otthon, a birodalom belsejében kezdik a Góliáth torkát fojtogatni, a koponyáját kalapácsolni. Kérdés: meddig bírja majd kiállni a lomha óriás ezt a dupla kurát, avagy hogy kibírja-e egyáltalán állni? Kérdés, hogy a *bünterhelt, átokteljes rémuralom végének kezdetét* észlelheti-e a civilizált világ a borzalmas eseményekben?

Szegény Miklós czár! Ő maga bizony jólelkű, jótakaró tejedelem, aki népeivel és az egész világgal békésen megférni öszintén óhajtana. De XVII. Lajos is kifogástalan nemes érzékű ember volt és mégis őseinek égbe kiáltó büneiért a guillotin-en kellett elvéreznie . . .

—thy.

el, akkor, a mikor azt még Magyarországon nem is sejtették. Haynau a kecskeméti zsidóságra óriási hadisarcot vetett ki. A megremült község előljárói ekkor fölkeresték Bécsben Radetzkyt, ki sokáig állomasozott egykor Kecskemeten és közbenjárását kértek. Ekkor ejtette ki önkéntelenül az őz tábornok azt a szót.

Legyenek türelmesek csak egy kissé. az a hobortos pár nap mulva elveszti állását s önök megszabadulnak minden bajtól.

A küldöttség tagjai örvendezve siettek lakásukra, de alig értek haza, négy katonára jött értük és elvitte őket a salzgriesi kaszárnyába. Radetzky ugyanis attól tartott, hogy az általa önkéntelenül elárult államtitok idő előtt jut köztudomásra és ezért jó ellátás mellett a küldöttség tagjait nyolcz napig internálva tartotta. Haynaut tudvalevőleg rendkívül meglepte bukása.

Zakó, tanácsosa a polgári ügyekben, bécsi összeköttetései révén neszét vette a készülődő dolognak és elő akarta rájuk készíteni Haynaut, de kicsi hiba, hogy rosszul nem járt. Délelőtt történt az előterjesztések rendes idejében. Haynau rendkívül jókedvű

volt, s gyakran kaczagott az ő rendkívül utálatos, larmás módján.

— Van-e még valami mondani valója — kérdezte Zakót, — mikor az már befejezte a referálást.

— Én — mondta ez akadozva — igen megbízható helyről hallottam, hogy excellenciád legközelebb visszalép és így . . .

De a mondatot nem fejezhette be. Vad üvöltés hangzott, mint egy halálra sebzett párduczó, Haynau tajtékozó és vonagló ajkáról. A falhoz futott, melyen pisztolya függött. Zakó egy ugrással künn termett s vesztett gyorsasággal szaladt le a lépcsőkön. A kapuból visszatekintett és ott látta adáz üldözőjét, felig eszméletlenül, a falhoz támaszkodva; pisztolyt tartó karját leeresztette, másik kezével fejét tartva nyögött. A többi azután ismeretes. Délután bizalmas forrásból értesítést kapott, mely Zakó hírét megerősítette. Tudvalevőleg akkor akarta *megboszszulni magát* azzal a tömeges kegyelemadással, a mit csak egyszer életében cselekedett meg ez a vérszopó osztrák generális.

Ma nyílik meg férfi-, fiu- és gyermekruha üzlet. Gerő E.
 Piacz-utca 47. szám alatt

Nemzetiségi politikánk.

I.

Ez voltaképpen nincs, legalább rendszeres, melynek kitűzött célja, vezéreszméje van, ilyen nincs. Van kapkodás, rendszertelen összevisszaság. Sem a kormány, sem a társadalom nincs tisztában, milyen álláspontot foglaljunk el nemzetiségeinkkel szemben. Vannak, kik a lehető legtartózkodóbbak, és sokszor a kormány cselekvése, eljárása is ilyenre mutat. Azt mutatja, mintha kalács-csal akarnánk nemzetiségeinket rávenni, hogy bennünket szeressenek. Hogy példát említsünk, a földmívelésügyi miniszteriumban elv, hogy a tenyészmarhák áráért nem kell perelni nemzetiségi embert, hanem egyezkedni, szóval kivételesen banni, s minden nemzetiség nyelvén szerkesztik a „Néplap”-ot. Azt meg mindenki tudja, hogy a nemzetiségi bírák sokszor nem a tudományukért, hanem azért kapják a táblabírósgot, mert nem magyarok. Az meg nemrégiben történt, hogy a kolozsvári egyetemen vizsga után a tanár bocsánatot kért a jelöltől, hogy oly szigorú volt.

Azt hitte a tanár, hogy a jelölt magyar, tehát szigorú volt, ezt mondotta a tanár a jelöltnek. Érthetetlen, hogy miért kell a magyarhoz szigorúbbnak lenni, mint a nem magyarhoz. Jogi vizsga volt. A tanár a partatlan igazságnak különös példájával szolgált tanítványának. Az ilyen példa jó példa az életre készülő ifjúnak.

Azt hisszük, hogy ilyen példával nem megyünk semmire sem, hanem csak arra, hogy kinevetnek bennünket s e mellett tovább is elnyomásról panaszkodnak. Nem azért, mintha magokat elnyomottaknak éreznék, hanem azért, mert elégedetlennek lenni veleszületik az emberrel. Ez tehát velünk született emberi gyarlóság.

Vannak, a kik nemzetiségeinket megmagyarosítani, beolvastani igyekeznek. Ilyenek vannak a legkevésbé. És ez természetes. Nemzetiségeink nagy tömegben élnek hazánk szerte. Hogy lehetne tehát olyan embertömeget megmagyarosítani, a melyben alig kerül magyar? Felelet: se-hogy. Látjuk, a hatalmas Nemetszország mire megy olyan erős eszközökkel, melyek nekünk nem csak hogy beláthatatlan időnkig rendelkezésünkre nem állanak, hanem a melyek, ha rendelkezésünkre állnának, történelmi múltunkkal és velünk született, sokszor a gyávaságig menő méltányosságunkkal fogva, ekkor sem alkalmaznók. Csak sajnos, hogy sokszor olyan emberek, mint Beksics Gusztáv szintén ezek közé kerülnek. Ennek akár nyílt kifejezése, akár homályos emlegetése nagyon káros, mert mi megmaradunk az emlegetésnél, hiszen beszélni, szónokolni jól tudunk, hanem tenni? Az már más. Nemzetiségeink ellenben hozzáfognak és dolgoznak. Ők nem szónokolnak, hanem cselekednek. Ezért ne higgye senki, hogy délvidéki közművelődési egyesület és más efféle nekünk használ. Használna, ha ott intenzív dolog folyna, így azonban csak a vendég-lősnek használ az alakulási bankettel. Vagy mondja meg bárki, hogy az oly nagy zajjal megalakított Nemzeti Szövetség mit használ? Nekünk semmit, de a nemzetiségeknek sokat. Czim, hogy egymást a munkára ösztönözzék.

Nem tudjuk, idesorozzuk-e a kormány azon működését, hogy olykor nemzetiségi tanulókat, kik köszönni nem tudnak magyarul, a himnusz és szózat éneklésére kényszeríti és eltépi a zászlójukat. Ez esztelen, ez bosszantó, mert érlelhetetlen előtűk. A szászok két piros zászlóját ezeltől évekkel eltűntették Beszterczén, Nagyszében azonban csak az idén történt meg ez. Hogy lehet ezt megérteni? Az egyik városban csak egy szászok laknak, mint a másikban. A zászló egyikben az, mint a másikban. Az

egyik város lakossága annyira vallja magát németnek, mint a másiké. Minden körülmény teljesen ugyanaz, az állam mégis más intézkedést követett az egyikben, mint a másikban. Ez az eltérés tehát valami szerfeletti állami erőt árulna el, ha szeszélyességnek nem volna mondható. Előtűnk az ilyen eljárás annyival érthetőbb, mert ugyanakkor és ugyanott az állam a felekezeti pap és tanító kezét állami támogatásban részesíti, a mi mar a másik tuzásba megy és állami gyávaságnak nevezhető.

Vannak, a kik e két véglet között a középutat követik, vagyis azt óhajtják, hogy nemzetiségeinknek szíve hajoljon felénk, ne nyelve, jobban mondva: ne csak nyelve.

Az a kérdés, hogy érjük ezt el?

Mielőtt erre felelnénk, az állam kapkodó eljárásából igyekezzünk kihámozni azt, a mi állandó, a mi nem változik.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. augusztus hó 5-én.]

Eredeti tudósításunk.

Amikor annyian, amennyien összevörösödtek, **Perczel** Dezső elnök tizenegyedfél óraker megnyitotta az ülést; amely reánk debreczeniekre azért érdekesebb, mert **Bakonyi** Samu országgyűlési debreczeni képviselőnk is felszólalt és nagyobb, hazafias beszédet tartott a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalása során.

Elnök előterjeszti, hogy **Bánffy** Dezső báró sürgős interpellációt jegyzett be a takarmányhiányról.

Megokolására 3/3 óraker tért át a ház.

Elnök ezután előterjeszti **Fenyvessy** Adolfnak, a gyorsiroda főnökének jelentését arról a vadról, mintha egyes lapokat, nevezetesen a Pester Lloydöt levonatok dolgában előnyben részesítette volna. Az ügyet tegnap az ülés végén **Lengyel** Zoltán tette szóvá. A gyorsiroda főnökének jelentése szerint az igazságügyminiszter tegnap letiltotta beszédének kiadását mindaddigra, a mig átnézte. **Lloyd**nak azonban megengedte **Fenyvessy**, hogy a levonatot fordítsa, kötelezte azonban, hogy mindaddig nem közölheti lapjában a mig a miniszter beszédét átnézte. Így is történt és vád őt nem érheti.

Rátkay László már ebben a dologban is jogtalan előnyt lát.

Olay Lajos szintén úgy vélekedett.

Ugron Gábor ellenben nem helytelenítette a gyorsiroda főnöknek eljárását, mert a főnök kikötötte, hogy a beszéd mindaddig nem közölhető, a mig a miniszter átnézte. **Vészl** József ebből az ötletből azt ajánlja, honosítsa meg a ház azt a gyakorlatot, a mit a külföld parlamentjei követnek, hogy ugyanis az ottani gyorsirodák a beszédeket rövid kivonatban is kiadják.

Elnök megígéri, hogy erről az eszméről gondolkozni fog, bár volt erről szó, a mikor a rendes napló kiadását elhatározták.

A ház a gyorsiroda főnökének jelentését tudomásul vette és a napirendre a honvédelmi tárca költségelirányzatának folytatolagos tárgyalására tért át.

Bakonyi Samu beszél.

Bakonyi Samu a Kossuth párt álláspontját fejtette ki.

Szerinte a mai kormány katonai politikája semmiben sem különbözik az előző kormányok politikájától. Az előadó korszakotalkotó vívmányokat lát a kormányelnök katonai programjában, pedig a kormány minden cselekedetében bizonytalanság uralkodik. A véderőtörvény revíziója helyett csak ideiglenes intézkedésekkel áll elő a kormány. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A

mi nemzeti lételünkre mi sem jellemzőbb, mint az a nyilatkozat, amelyet a közös hadügyminiszter tett, a mikor kijelentette, hogy ő nem magyar, de szereti a magyarokat. A kormányok kicsinyesek és arra valók, hogy a horvát, cseh, lengyel nyelv számára kaparják ki a gesztényét. A hadsereg szelleme most is német. A tisztek az érintkezésben, a katonai kaszinóban németül beszélnek, sőt el van rendelve a német társalgás.

Olay Lajos: A honvéd tiszt is németül kénytelen beszélni, ha elő akar lépni.

Nyiri Sándor honvédelmi miniszter fejével tagadólág int.

Bakonyi Samu folytatja. A honvédelmi miniszter nem foglalkozik a katonai büntetőreformmal.

Nyiri Sándor miniszter: Igenis kijelentettem, hogy foglalkozom vele.

Bakonyi Samu a magyar állam suverénitását megsértve látja abban, hogy a közös hadügyminiszter hozzájárulásától teszik függővé a magyar nyelv használatának jogát a katonai igazságszolgáltatásban. (Helyeslés a baloldalon.) Tiltakozik a közös hadügyminiszter ingerenciája ellen ebben a kérdésben. Határozati javaslatot nyújt be, utasítsa a ház a kormányt, hogy terjesszen be javaslatot az önálló magyar hadsereg föllállítására iránt. (Eljenzés a szélsőbaloldalon.)

Udvary Ferenc beszélt ezután, hogy a néppárt álláspontját kifejtse.

A hadsereg szelleme még mindig német, a vezérkarban pedig csupa német van. Kívánja, hogy a vezérkarban a paritás mérve foglalkozzon helyet a magyarok is.

Szünet után **Münnich** Aurél előadó válaszolt a felszólalók kifogásaira. Azt mondja, hogy a kormány a katonai engedményeket komolyan meg akarja és meg fogja valósítani. A perrendtartás elkészítésére idő kell, legalább egy évi türelmet kéri még az ellenzéknek. A honvédségre szört vádakat visszautasítja s kijelenti, hogy a honvédség magyar lelkében, testében egyaránt.

Bakonyi a záró beszédben azt mondja, hogy a kormányok 37 esztendeje mindig csak azt hangoztatják, hogy türelemmel várjunk, hogy meg kell fontolni a dolgokat. A tárca költségeit nem szavazza meg, kéri benyújtott javaslata elfogadását.

Ezután **Brezovay** László előadó mutatta be a katonai alapítványokra vonatkozó javaslatokat.

Bakonyi a közös adserg részére ajánlott katonai alapítványokat nem szavazza meg, mert a tiszt nevelés német szellemű. Tessék történelmet és közjogot alaposan tanítani a katonai iskolákban.

Bánffy interpellálta Talliánt, ki nem válaszolt még Pozsgaynak a takarmányok szállítása ügyében mondott interpellációjára.

Tallián azt feleli, hogy az ügyet most vizsgálja, addig nem felelhet, mig teljesen készen nincs.

A választ tudomásul vették.

Ülés 3 óraker végződött.

Vármegyénk és közelvidéke.

Rablótámadás az országuton. Vakmerő rablótámadást követett el 2 csavargó Acsád mellett az országuton. Megtámadták Takács Ferencz vámospércsi borbélyt, aki Acsádon borotválta a magyarokat és az országuton megállt, a pénzt olvasta. Két csavargó látván, hogy pénz van nála, hozzácsatlakozott, majd kést rántottak és megszurtták. Szerencsére csak könnyebben sérült meg és így elfuthatott. A merénylő csavargókat a rendőrség nyomozza.

A kivert fiu bánata. Győri Balázs p.-ladányi gazda két fiát tartotta magánál, kik azonban örökösön viszálykodtak egymással, ugyannyira, hogy atyjoknak az egyiket végre is el kellett küldeni a háztól. Az elvert fiu ezt anyaira szívére vette, hogy a napokban felakasztotta magát. Rövid időn belül Püspökladányban ez már a harmadik eset.

Mi az újság ?

Ártatlanul elítélve. Tommaso Gigliola lucei parasztembert még tevély 9 évi és 4 hónapi fegyházra ítélték, mert állítólag erőszakosságot követett el 13 éves kiskorú leánya ellen. A tárgyalás folyamán az apa tagadta tettét, de a leánya és a kihallgatott tanak nagy része ellene vallott. Az esküdt-szék el is ítélte a súlyos bünnel vádolt apát. Az elcsábított leányt pedig zárdába küldték. A zárdában bevallotta a leány a gyóntató papnak, hogy az apja ártatlanul szenved a nyirkos börtönben, mert őt nem az apja, hanem egy idegen csábította el szép és értékes ajándékok ígérete mellett. Természetesen rögtön kiengedték az eddig is ártatlanul szenvedett apát.

Nem gazember, hanem bolond. A Magyar Szó című fővárosi napilapnak botrányos sajtópöre lesz a közel jövőben. A nevezett lap a multkorában vezércikket közölt a következő cím alatt: *Olay Lajos nem gazember, hanem bolond.* Olay Lajos orsz. képviselő bizonyára mérsékelt örömmel fogadta ezt a vastag betűkkel nyomtatott erkölcsi bizonyítványt, de nem is sokat hederített rá, mert a M. Szó mindig ilyen nyájasan szokta kezelni ellenfeleit. Ez sem volt hát épen szokatlan eset. Olay meg annyival is inkább megbocsáthatta ezt, mert éppen egy évvel ezelőtt a M. Szó Olay Lajos czímen oly vezércikket közölt, mely a nevezett képviselőt a legbizelgőbb jelzőkkel, dicséretekkel halmozta el. No de most már megfordult a világ sora. Olayt bolondnak nyilvánította, sőt tegnapi számában egy szerkesztői üzenetben a következőképen módosította ítéletét a M. Szó. *Hogy Olay Lajos bolond, azt fönntartjuk, de hogy nem gazember, azt visszavonjuk.* Erre már Olay is kijött a béketűrésből. A képviselő most nyilatkozatot közölt, amelyben kijelenti, hogy haladéktalanul megindítja a sajtópert a M. Szó szerkesztője, Pályi Ede dr. ellen. Megtorolhatná — ugymond — más, gyorsabb uton is sérelmét, de ő a sajtópert választotta.

Elítélt őrnagy. A hallei hadbíróság tegnap ítélte el 6 hónapi fogságra és lefokozásra gróf Pückler Miklós őrnagyot, aki a közlegényekkel a legkegyetlenebbül bánt. Az elítélt kegyetlenkedő őrnagyot rögtön letartóztatták. A tárgyalás teljesen zárt volt.

Vivómester és a csendőrszázados.

— Különös affér. —

Zolnai Zolnay Viktor lovag hires vivómester, akinek az obstrukciós napok alatt a magyar gyalázó Struchli századossal volt összeütközése, nemsokára mint vádlott fog állani a büntető törvényszék előtt. A vivó-

mester még az 1899. évben olyan dolgot cselekedett, a mely miatt a törvényszék hivatalból indította meg ellene a bűnügyi eljárást.

Az 1899. év őszén Zolnay Viktor Szentesen oktatta a harcziás ifjuságot a kardforgatás művészetére. Akkor tartották meg Szentesen a képviselőválasztást is, amelyre leutaztt Polyánszky Dénes csendőrszázados. A vivómester megismerkedett a századossal és valami miatt konfliktus támadt közöttük. Másnap Zolnay fogta magát és levelet írt Polyánszkyknak. Többek között ezeket írta:

„Kedves csendőröcském, vegye tudomásul, hogy maga tulajdonképpen csak közönséges falusi bakter.”

A százados nem terelte az ügyet lovgiasságra, hanem átadta a levelet a rendőrségnek. Aradi Kálmán rendőrkapitány viszont az ügyészséghez küldte át az irást. A szegedi királyi ügyészség hivatalból megindította az eljárást Zolnay ellen becsületsértés czímen. Lassan haladt a vizsgálat, míg végre a vád tanács elé került a dolog és az vád alá is helyezte Zolnay Viktort.

Most a tárgyalásra került volna a sor, azonban a vivómester már akkor nem volt Szentesen. Valahol másutt oktatta vivásra a fiatal nemzedéket. Az ügyészség nem tudta megidézni és így joggal föltételezhette, hogy a vádlott bujdosik az idézés elől. A királyi ügyész tehát 1903. márczius hó 22-én körözlevelet adott ki Zolnay ellen, akit elővezetés terhe mellett szólított föl a tárgyaláson való megjelenésre. Azonban a vivómester még erre sem jelentkezett. A szegedi rendőrség addig kutatott Zolnay után, míg végre kifürkészte a tartózkodási helyét. A rendőrség arról értesíti az ügyészséget, hogy Zolnay Szarvason lakik, rendes lakása és foglalkozása van s így fölösleges a köröztes. Az ügyészség ennek alapján vissza fogja vonni a köröz levelet és megidézi a vivómestert, akinek az ügyével így aztán hamarosan foglalkozni fog a törvényszék.

Ezer forint egy ígértét.

A becsapott kávék kisasszony.

S. Jenő budapesti ékszerésznek ékszerüzlete volt az év elején az újvilág utcában. Ez az üzlet azonban közös volt, már pedig a közmondás is úgy tartja, hogy közös lónak turós a háta. Keservesen tapasztalta ezt S. ékszerész is s egy szép napon konstata, hogy csillogó arany daczára, a mely üzletében ragyog, ő tönkre megy. Szabadulni akart társától, de ehhez pénz kellett, a mi tudvalevőleg rendszeren akkor tündökölt a niucenséggével, mikor legjobban kellene.

S. ékszerész azonban ötletes férfi. Gondolt egyet. A gondolat szép és amint később kiderült, hasznos is volt.

A szomszédjában volt egy kávémérés, abban egy csinos leány osztogatta a habos kávé. Ez a leány, akinek köztudomás szerint egy kis pénzecskéje is volt a takarékbán: megmozgatta a szívet, akarom mondani az elméjét az ékszerésznek s egy szép este beállított a kávémérésbe:

— Kisasszony, szólott, ékszerész vagyok, jó üzletember, nem is csuf fizkő. A társam örökös lumpolásával tönkre tesz. Szeretném kidobni, de ehhez pénz kell. Segítsen a pénzhez s én feleségül veszem olyan biztosan, mint ahogy S. . . a nevem.

L. R. kisasszony szíve meghízsergett egy kisé, hitt is S. . . nek és adott neki

1000 forintot kölcsön, amelyet, ha elveszi, nem kell megfizetni

A csapodárszívi ékszerész a pénzből szép üzletet rendezett be a József köruton és megházasodott, de L. R. kisasszonyt elfelejtette meghívni a lakodalomra.

Csalás miatt jelentette fel ezért tegnap az elhagyott menyasszonyjelölt, ahol S. . . mindent reménytelenül tagadott.

A tárgyalást el kellett halasztani, mert a panaszos fél több tanunak beidézését kérte.

A fehér kísértet, mint rabló.

— Falusi történet. —

Zemplémmegye ama vidékek közé tartozik, ahova legtöbb pénz érkezik Amerikából. A kivándorlott családfők hazaküldik megtakarított pénzüket, hogy idehaza földet vásároljon az asszony, akit a családfő itthon hagyott. Ez a földvásárlás annyira elterjedt, hogy Zemplémmegye felső részén is 6—800 koronát kérnek egy hold földért, pedig évekkkel ezelőtt 10 koronáért is lehetett egy hold földet kapni.

Skadra Mihályénak a férje és két legényfia van Amerikában. Együtt küldik haza megtakarított pénzüket az anyjuknak, aki két év alatt már öt hold földet vásárolt össze. Pár nappal ezelőtt ismét 809 korona érkezett Amerikából az oroszokai postára Skadráné részére. Amikor a postásfiu az értesítést vitte Skadránénak, találkozott Koncsik Pál oroszokai lakossal, akinek elmondta, hogy milyen sokpénz jött ismét Skadráné részére. Koncsik gondolt egyet s elhatározta, hogy ezt a pénzt elveszi Skadránétól.

Az éjjel nagy meglepetésre ébredt fel Skadráné. *A szobájában egyszerre nagy világosság támadt s az ágya előtt egy fehérbe öltözött alak állott,* aki kijelentette, hogy ő egy tulvilági lélek s azért a pénzért jött, amely Amerikából érkezett, mert azt a pénzt nem igaz uton szerezték, vissza kell tehát adni annak, akitől elvették.

Az öreg asszony megrémülve a szokatlan fénytől, könyörgő hangon jelentette ki, hogy a pénz még nincs nála, mert későn ment a postára és már nem adták ki neki, csak holnap kapja azt meg. Erre az ismeretlen alak azzal a fenyegetéssel távozott, hogy másnap éjjelkor a pénz az ablakon legyen, mert ellenkező esetben a férje is, meg a két fia is el fog pusztulni és sohasem látja őket többé.

A megémült Skadráné másnap elment a postára a pénzért s amikor azt vette, sirva fakadt. A postamester faggatta az öreg asszonyt, hogy miért sir, mire aztán elmondta az éjszakai jelenetet. Hanuk postamester megsajnálta az öreg asszonyt és még aznap értesítette a csendőrszervezőt, aki mikor besötétedett, lesbeállott Skadráná udvarán.

A kísértet éjjelkor pontosan meg is jelent, de valamit észrevehett, mert az ajtóból visszafordult. Ekkor az őrsvezető elébe toppant és nyakonscipe a kísértetet, aki persze nem volt más, mint Koncsik Pál, Skadráné komája, aki azt vallotta, hogy csak megakarta ijeszteni a komaasszonyt s a hatás kedvéért foszforos szelgyufával csinálta a kísérteties fényt. A kísértetet letartóztatták.

Egyházak és iskolák.

A jogakadémiáról. A debreczeni rei. jogakadémia jövő évi tanrendjét most hagyta jóvá a vall. közokt. miniszter. Az új tanrendben ott szerepel már az ujonnan választott jogtanár, dr. Tóth Lajos neve is, a következő collegimokkal: Magyar magánjog, heti 5 órán a II. évfolyam halgatói részére és Ausztriai magánjog, heti 6 órán a III. évfolyam részére. — A vizsgabizott-

ságokat a következő sorrendben erősítette meg a miniszter: Első alapvizsga elnöke dr. Kovács Sándor, h. elnök dr. Kérészy Zoltán. II. alapvizsgai elnök dr. Bartha Béla. helyettes elnök dr. Haendel Vilmos. — Jogtudományi államvizsga elnöke dr. Helle Károly és dr. Jászi Viktor. Kültagok: dr. Balkányi Miklós, Balogh Imre, Bernáth Elemér, dr. Czeglédy Mihály, Des Combes Henrik, Deák Ferencz, dr. Gajzágó Béla, dr. Magoss György, Márk Endre, dr. Megyeri Pál, dr. Nagy Lajos, Rottler Béla, dr. Szeőke István, dr. Szűcs Miklós, dr. Tüdös János és Veszprémi Zoltán. — Államtudományi államvizsgai elnök: dr. Jászi Viktor és Bartha Béla; kultagjai: dr. Czeglédy Mihály, Fauszt Elek, dr. Kola János, Komlóssy Arthur, Pénczes Sándor, Roncsik Lajos, dr. Körösi Kálmán, Liszka Nándor, Szunvogyhy Sándor, Takács Ferencz, Veszprémi Zoltán és dr. Popper Mór.

Szabadságon Hajdu Zsigmond püspöki titkár pár heti szabadságra Szatmármegyébe utazott.

Magántanári előadások. Lencz Géza, a mezőturi ref. egyház ujonnan választott kitünő lelkésze, aki egyszersmint theologiai tanári képesítéssel is bír, mint az előző években, úgy most is magántanári előadásokat fog tartani az akadémián, olyan formán hogy minden héten beutazik Mezőtúrról Debreczenbe az előadásra. A jövő iskolai év első felében. „Az első keresztyén gyülekezetek megalakulása és szervezete” — czimen fog tartani speciál collegiumot.

Vasárnapi istentiszteletek. Az ev. ref. templomokban holnap, vasárnap a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: a nagytemplomban Szele György lelkész, a kistemplomban Uray Sándor, s. lelkész. Kossuth-utcai templomban Sáfány Lajos vallásos, az ispotálytemplomban Dicsőfi József lelkész, a Csapókeremben Kovács János.

Társas-élet.

Budapesten beszélnek, hogy annak a zenevitának a végére, amelyet Eötvös Károly kezdett, egy igen kedves hír illeszkedik. A legmegbízhatóbb „abbaziai” körök mondják, ma még suttogva, hogy a nagy vajda fölfedezett egy magyar muzsikust, aki ép oly magyar a zeneköltésben, mint a minő Garay Akos a pikturában. Ez a magyar muzsikusz pedig operát írt Eötvös novellájához, a „Bőtők uram kalandjaiból.” Szövegét hogy ki írta a mese után: hát valaki. A zenéjét pedig megbírták elsőrendű zeneszakértők és kész az ítéletük, hogy ime: megszületett.

Persze, a furfangos eszűek toldiák a mesét és arról, hogy *Szell Farkas debreczeni táblai elnök nemrég a kerekasztalnál ült, azt következtetik, hogy a szintiszta magyar opera szerzője Kubelik János, a szöveg írója prózában és versben maga Eötvös Károly.* Sőt a merészebb képzelődők már ott tartanak, hogy a magyar királyi Operaház a fenti szenzációjához már ma nem lehet jegyet kapni. Persze, az első előadáshoz. Szét szedte valamennyit a próféta környezete.

Egy gonosz máju pénzügyi méltóság mesélte.

A pénzügyminiszterium előtt fogat áll. Két sovány fehér ló volt a hintó elé fogva. Megkérdeztem a kocsisztól:

— Ki a gazdája ennek a két darab krétainak.

— A Wekerle kegyelmes uré.

— Mindjárt sejtettem. Ezeket is az igérettekkel táplálta, mint engem.

UJDONSÁGOK.

Városi közgyűlés.

Megszavazták a 17 milliós kölcsönt.

Amint előrelátható volt, a 17 milliós kölcsönt a közgyűlés megszavazta. Alig voltak jelen nyolczvanan, pedig a bizottságnak a tisztségviselőikkel, akik tulságosan is sokan vannak a bizottságban, kétszáznál több tagja van. A nagy dologidő és a nyaralás a bizottsági tagoknak háromötöd részét tartotta távol, holott nagy szükség lett volna rá, hogy teljes számban részt vegyen a közgyűlésen minden bizottsági tag, vagy legalább is a többsége.

Igy a tanács könnyű szerrel hajtotta keresztül e fontos javaslatot 65 szóval 15 ellen. A felszólalások közt a legértelmesebb volt dr. *Ferenczy Gyuláé*, akinek érveit az egész közgyűlés osztotta és ami igazán különös, egyetlen szóval sem igyekeztek igazságait megczáfolni, sőt *Zádor Lajos* a legteljesebb elismeréssel adózott neki.

Nyugodtan, higgadtan érvelt *Ferenczy*, mintha a különben tüzes szónok azt akarta volna megmutatni, hogy az igazságot szenvedély nélkül is lehet hirdetni. Igen ám, de a közgyűlésen nem az igazság szokott dönteni, hanem — a többség.

Nagyon és általánosan kellemetlen benyomást keltett azonban a polgármester közbeszólása. *Juhász Ignác* ugyanis — elég helyesen — azt mondta, elvárta volna a tanácstól, mikor ily fontos, a város életére félszázadon is túlható kérdéssről van szó, hogy a tanács a javaslatot minden mellékleteivel kinyomatta és a bizottsági tagok közt szétosztotta volna, ami egyébként ily fontos ügy tárgyalásánál más városban elengedhetetlen feltétel. Ekkor közbeszólott gunyos, sértő hangon a polgármester:

— Talán még ki is doboltattuk volna?

Az egyébként ügyes visszavágásairól ismert *Juhász Ignác*, úgy látszik, ügyet se vetett a közbeszólásra, pedig bátran odavaghatta volna, hogy minden valamirevaló falu kupaktanácsa kidoboltatná az ilyen dolgot.

Azon is csodálkozunk, hogy a 17 milliót csak úgy, egyszerű felállással szavaztatta meg a főispán, holott itt *feltétlenül névszerinti szavazást kellett volna elrendelni*. Ha 20 négyszögöl területet elad a város, akkor kétszer is névszerinti szavazásnak van helye és mikor 17 millió adósságszinálás forog szőnyegen, ami szintén nem vagyonszerzés, hanem inkább vagyon elidegenítés, akkor már csak ezért is el kell rendelni a névszerinti szavazást, hadd tudja meg a jövő nemzedék is, kiket terhel a könnyelmű adósságszinálásért az — erkölcsi felelősség.

Apróbb ügyek.

Három óra után, pokoli hőségben nyitotta meg a közgyűlést *Domahidy Elemér* főispán. Alig volt jelen 40 bizottsági tag.

Tóth Emil dr. aljegyző a polgármester sablonos havi jelentését olvasta fel, melyet tudomásul vettek.

Tudomásul vették a kereskedelemügyi kormány leiratát arról, hogy a Debreczen-Nagyvárad közt tervezett villamos vasut elő-

munkálati engedélyét egy évre meghosszabbította.

Két ifjut ajánlott a tanács a honvéd-főreáliskolában megüresedett helyre. A két ifju: *Vántsza Károly* és *Dömök Jenő*.

Az árvaszék félévi jelentését is tudomásul vették, valamint a főügyészi jelentést is a város folyamatban levő pereiről.

Domahidy Elemér főispán indítványára elhatározták, hogy a Dobozi-ház utáni ondódi föld eladása iránt az első névszerinti szavazást a jövő közgyűlésen fogják meg-ejteni.

Ezután a gyámpénztárt vizsgáló bizottságba a *Szilágyi Imre* lemondása folytán megüresedett helyre *K. Kiss Józsefet* választották meg.

Az újabb nagykölcsön.

Veesey Imre főjegyző ismertette a 17 milliós kölcsön ügyét, amelyet a jog és pénzügyi bizottság tárgyalásai alapján már részletesen ismertettünk. A tanácsai javaslatot elfogadásra ajánlja.

Ferenczy Gyula dr. szerint a főjegyző nagy önérzettel beszélt az újabb nagy adósság csinálásról. A gördülékeny sima szavu főjegyző **egyetlen szóval sem tett említést arról, mennyivel fog emelkedni a pótdadó.** Támadja az adósságszinálás rendszerét. Az a másfél esztendő, amely alatt **az új rendszer** a tanácsba ült, **egyetlen szavát sem igazolta az ígéreteknek.** A régi rendszerert mindig támadták az adósságszinálásért és **ime az új rendszer, mely a takarékoság jelszavát hangoztatta, kétszer annyi adósságot csinál.** Nem tartja a 17 milliót sem eleendőnek. Például hozza fel a bábaképző esetét. — Legelőször csak 150.000 koronáról volt szó és most már 280 ezer korona kell reá. Biztosan állíthatja, **hogy a tervezett befektetések jóval nagyobbak lesznek, mint az előirányzat.** Az időt nem tartja alkalmasnak, mert a bizottsági tagok kevés számmal vannak jelen. Nem kicsinyli e tervezett alkotásokat, **de nem lát fedezetet reá.** Tessék előbb gondoskodni a fedezetről. **A város jövedelmeit kell fokozni. A nagybér etről a kis bérletrendszerre kell áttérni.** Felhozza például, hogy a Fried-ek potom 14 koronáért bírják azon jó minőségű földet holdankint, amelyért az 5—10—15—20 holdas kisbérlet kétszer-háromszor annyit is szívesen megfizetnének. A város jövedelmeit lehet még fokozni. Mindenütt látja a fejlődő képességet. Szeretné ő is, ha a város csak úgy dobálhatná a milliókat kulturcélokra, de nem az amugy is súlyos közterhek emelésével, hanem a közjövödelmek fokozásával. Indítványozza, a 17 milliós kölcsön ügyét odázzák el a szeptemberi közgyűlésre és utasítsák a tanácsot, hogy addig készítsen javaslatot arról, hogy miként nyer fedezetet a költségvetésben okvetlenül előálló hiány? Mert ha 7000 korona 1% pótdadót jelent, akkor 119.000 ezer korona több teher 17% pótdadó emeléssel kecsegtet. A tanácsai javaslatot, bár a létesítendő intézményeket ő is óhajtáná, nem fogadja el.

Zádor Lajos helyesli *Ferenczy* fejtege-

téseit, de éppen az ellenkező állásponton áll. A jelen körülmények közt azt mondja, hogy nagyon kedvező a kölcsön, amelyet más város eddig nem tudott elérni. Szeretné ő is, ha 3% kamatra pénzt kaphattak volna, de a jelen időben ennél előnyösebbet nem lehetett kapni. A vízvezetékre, csatornázásra és a többi alkotásokra szükség van, éppen ezért a tanácsi javaslatot elfogadja.

Gerőy Pál 2 évig volt tisztviselője az osztrák magyar banknak és tudja, hogy városokkal szemben se 25 filléres, se koronás levonásokat nem eszközöltek a kölcsönök folyósításánál. Indítványozza, tegyen a tanács lépéseket, hogy a bank ezen levonásokat ne eszközölje.

Márton Imre hosszadalmas és számadatokkal erősen megtűzdelt beszédben ajánlja a tanácsi javaslatot. Ellenzi a Ferenczy halasztási indítványát.

Juhász Ignác szerint sok szót vesztettek már el a felszólalók a kölcsön előnyös voltának dicséretében, de arról nem esett szó: hol van a fedezet? Nem adósságszínállással kell a város javát szolgálni. A létesítendő intézményeket el lehet odázni, amíg a város pénzügyi viszonyai javulnak. Eddig is megvolt, most is megvan és ezután is meglesz még rövid ideig a város vízvezeték nélkül. Megjósolja, hogy a pótdó rövid időn belül emelkedni fog. Ferenczy indítványát pártolja.

Szentkirályi Tivadar szerint a vízvezeték a városra jövedelmező befektetés lesz, tehát nem kell miatta a pótdót emelni. (Hát a vízdi? Az nem pótdó? Kifizeti azt? Nem a polgárság?) A kölcsön előnyös, a tanács javaslatát elfogadja.

Fejér Ferencz dr. kénytelen elismerni, hogy sok igaza van Ferenczynek. A város a vagyonát nem jól jövedelmeztetti. Nem látja rózsás színben a jövőt, de rossz színben sem. A magyar jelzálogbank kölcsöne olcsóbb az osztrák bankénál, azt nem konvertálja. Debreczen egyetemet akar, akkor létesítse a hozzá szükséges intézményeket is. Elfogadja a javaslatot, mert akarja, hogy Debreczen város nagy, szép és virágzó legyen.

Simonffy Imre drágálja a kölcsönt, mégis elfogadja.

Zárszavak.

Ferenczy Gyula hangsúlyozza, hogy ő elvi álláspontot foglalt el a kérdésben, a létesítendő nagy intézményeket ő is óhajtja, de éppen ezért sürgeti a pénzügyi tervet, mert tudni akarja a város helyzetét. A város egyetemet akar, ezzel nagy terhek is járnak, de attól tart, hogy a pótdónak még *elkerülhető* fokozása visszahatást fog szülni a polgárság körében. Pótdó-emelés nélkül kell az intézményeket létesíteni, mert e kérdésben az egész város érdekelt. Azért is ajánlja halasztó javaslatát elfogadásra, mert **még a látszatát is kerülni kívánja, mintha a tanács a helyzetet felhasználta volna.** Márton Imre tulságosan rózsás színben tüntette fel a tanácsi javaslatot, éppen ezért Zádor rideg, de pontosabb számadataiban több öszinteséget lát. Nem fogadja el a javaslatot.

Zádor Lajos szívesen hallotta Ferenczy újbóli felszólalását is. A város pénzügyi helyzetének végleges tisztázását, a Hortobágy-kérdés rendezését feltétlenül szükségesnek tartja és a pótdót ő sem akarja emelni. Meglepetést keltett, amikor éles hangon vágta

a szemébe a volt polgármesternek, **hogy 5 évig hevertette a főkjában a Hortobágy rendezésére vonatkozó ügy iratait.** A volt polgármesternek tehát nincs joga erős akaratról beszélni. A javaslatot elfogadja.

Ezután megejtették a szavazást. Ferenczy halasztó indítványa mellett szavazott 15, a tanácsi javaslat mellett 65 bisági tag. Így hát a 17 milliós kölcsönt megszavazták.

Az apróbb ügyek.

Király Gyula gazdasági tanácsnok előadására a tanácsi javaslatot, hogy a beállott tartós szárazság folytán az erdőségek a legeltetésre felszabadítottak, jóváhagyólag tudomásul vették.

Varga Karoly tb. tanácsnok előterjesztésére a Halápon létesítendő elemi iskolai építkezésekre 5200 korona póthitel engedélyezése iránti tanácsi javaslatot **Ferenczy Gyula** rövid felszólalása és a polgármester felvilágosítása után szintén elfogadták.

Vecsey Imre főjegyző előterjesztésére **Csapó Istvánnak** 3 havi, **Körner Gyula** lovasrendőrfelügyelőnek 30 napi, **Mihalovits Gyula** pénztári ellenőrnek 6 heti szabadságot engedélyeztek.

Tóth Emil dr. jegyző előterjesztésére a nyugdíjellenőrző bizottság javaslata alapján **Kovács Sándor** számvevőnek 1200 korona évi nyugdíjat szavaztak meg.

Három baba oklevelének kihirdetése után a főispán a jegyzőkönyv hitelesítését szombat délután 4 órára tűzte ki, mire a közgyűlés véget ért.

Oláh-e vagy „román“?

— Nyilatkozat. —

A nagyszebeni „*Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*“ egyik közlelbi számában iránycikkben volt szíves foglalkozni a „*Talpra magyar*“ című röpirattal. A nagyszebeni szász lap társ ezen érdekes cikkét közelebb fordításban közöljük, míg most itt egy rövid nyilatkozatot hozunk nyilvánosságra.

Nagyszebeni szász lap társunk ugyanis helytelenítette az ismertető cikkéhez fűzött egy megjegyzésével, hogy a „*Talpra magyar*“ szerzője („bár egyébként — szerintök is — éppenséggel nem ingerkedő ez az írás“) következetesen „*oláh*“ nevezést használ a — szerintök — helyes „*román*“ megjelölés helyett; a mi a t. lap társ szerint „igen sajnálatos“, mert a gyűlölködés fülánkjával sebezti az érzékeny — *románokat*. Ezen megjegyzésre szerző rövid nyilatkozatot küldött be, melyet a „*Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*“ szerkesztősége szíves volt közreadni, így hangzik:

Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt
tekintetes Szerkesztőségének

Nagyszeben.

Becses lapok 9305. számában szívesek voltak „*Talpra magyar*“ című röpiratomat figyelemre méltatni. A méltatásra semmi szavam nincsen, csupán a szerkesztőségnek egy megjegyzését, mely tájékoztatásból származhatik, igazítom helyre. Ugyanis megrovólag említik fel, hogy a véleményök szerinti helyes „*román*“ kifejezés helyett csufolkodásnak és gyűlölködésnek tetsző „*oláh*“ t emlegetek.

Ezen megrovást tisztelettel utasítom vissza, mert mi magyarok szóban forgó honfitársainkat sok század év óta „*oláh*“

nak nevezzük. En is tehát kicsinylő szándék nélkül neveztem, nevezem *oláh*-nak őket. Mi magyarok mást értünk a „*román*“ nevezet alatt. Ez egy *gyűjtőnév*, a mellyel az összes latin eredetű- és nyelvrokon népeket jelöljük meg.

A csufolkodás különben sem egyezik az izlésemmel; pedig ha csufolni, sértegetni akartam volna őket, válogathattam volna a „*mócz*“, „*mokány*“, „*rumuny*“ vagy éppen „*román*“ nevezetek között; mert magyar ember ajkán a „*román*“ elnevezés éppen olyan kétesértékű megtisztelés, mintha a zsidót „*izraelitá*“-nak mondjs. Azért a t. szerkesztőség méltatlannul illetett megrovással az „*oláh*“ nevezet használásáért.

Egyébként, hogy nálunk magyaroknál mennyire nem csufnév az „*oláh*“ nevezés, az is bizonyítja, hogy itt Debreczenben és Hajdumegyében előkelő magyar családok élnek „*Oláh*“ néven és mindmáig nem jutott eszükbe, hogy a *tisztességes* nevüket megváltoztassák.

Debreczen, 1904. augusztus 1.

Tisztelettel

Ijabb Mórincz Pál.

— **Nemzetiségi politikánk.** A nemzetiségi kérdések felől, sajnos, még mindig a lehető legtájékozatlanabbak vagyunk. Azt tudjuk, érezzük, hogy tűz van, de hogy miként kellene oltani, azt vajmi kevesen tudják. Itt most az erdélyi nemzetiségi kérdésről cikksorozat közlését kezdjük meg. Olyan magyar ember írta, a ki évek óta nemzetiségi vidéken él és nagy körültekintéssel foglalkozik ezen kényes, életbevágó kérdésekkel. Az itt közölt eszméi talán sok tekintetben ellenkeznek a közfelfogással, de a kik olvasásra fogják érdemesíteni, elismerik, hogy avatott, a körülményekkel számotvető hazafi írja ezeket.

— **A Hortobágyon halomra hull a jószág.** Pénteken Hosszu Vazul állatorvos a Hortobágyon volt, hogy a második körzetet felszabadítsa, hogy a jószágot a vásárra be lehessen hajtani. Együttal azonban szomorú híradást is hozott. A Hortobágy olyan, mint a veres téglá. Nincs egy szál fű sem rajta, a jószág halomra hull. Nem tudjuk, lesz-e mit behajtani majd a vásárra a felszabadított körzetből. A gazdák pedig tetlenül nézik marhaállományuk pusztulását, azt mondják, hogy hiába hajtánák haza őket, itthon sincs egy csepp takarmány sem.

— **Közegészségügy a mult hóban.** Julius hóban a közegészségügyi viszonyok kedvezőtlenek voltak, különösen sok csecsemő esett a bélhurutnak (hasmenés) áldozatul. A kanyaró, vörheny, ronsoló toroklob, hasihagymáz és váltóláz szörványosan fordultak elő. Ronsoló toroklobban és torokgyikban 7, vörhenyben 2, hasihagymázban 3 haláleset fordult elő.

— **Az adó.** A pénzügyigazgatóság jelentése szerint július havában befolyt egyenes adóban 80,304 korona, maradt hátralék 836,617 korona. Hadmentességi díjban 465, bélyegjövédékben 30,194, jogilletékben 32 634 díjjövédékben 1018, dohányjövédékben 148. 566, határvámjövédékben 10,855, fogyasztási és italadóban 25,000 korona. Fizetési haladékokat a pénzügyigazgató 20, a miniszter is 20 esetben engedélyezett.

— **Meghaltak.** Tömösvári Erzsébet ev. ref. 3 hónapos, Zok Ibolyka róm. kath. 25 napos, Pákozdi Erzsébet ev. ref. 4 hónapos, Szabó Mária ev. ref. 15 hónapos csecsemők.

— **Dalos-kör a Bocskay kertben.** A debreczeni Petöfi dalkör működő és tisztikar tagjai folyó augusztus hó 14-én ünneplő meg fennállásának hetedik évét, mely alkalommal kirándulást rendez a Bocskai telepre viglakomával, közbe-közbe fűszerezve szép dalaikkal óhajtja élvezetessé tenni a szabadban kiránduló mulatni vágyó közönséget. E valóban hazafias dalkör az elmúlt augusztus hó 2-án is igen szép tanujelét adta fáradhatatlan buzgalmanak. Méltó dícséretet érdemelnek hazafias ténykedésükért!

— **Hamis mértékek.** A rendőrség az italmérésekben meglepő vizsgálatot tartott és 17 italmérésben 232 darab hitelesítetlen üvegfélét foglalt pusztán a II. kerületben. A kereskedésekben csupán kopott mérlegeket találtak, amelyeknek kijavítására utasították az illetőket.

— **Beteg forgalom a közkórházban.** A közkórházban volt július 1-én 245 beteg, felvételtett július hó folyamán 326, elbocsájtott 280, meghalt 19, maradt augusztus 1-én 272 beteg. A kerületi orvosok 79 fekvő és 606 városi szegény beteget gyógykezelték. A piaci élelmiszeri cikkek többször megvizsgáltattak, a romlottakat elkoboztatták és megsemmisítették.

— **Nánási atyafiak esetje a városban.** Tarr Kálmán és Tokai Gábor hajdunánási polgárok Debreczenbe jöttek be valamelyes dolguk intézésére. A fűvészkertben hűvös kerestek a forró nap elől déltájban, hol kipihenték magukat, majd sétálgattak is. Beszélgetésüket elég jól öltözött ember zavarta meg, ki kétszer is beleyült Tarr Kálmán zsebébe. De rajta vesztett. Észre vette Tokai Gábor, hogy miben sántikál a jó madár s hamarosan nyakon is csipte és átadta az arrafelé szolgálatot tevő Tóth József rendőrnek a fiatal embert. A próba zsebtolvaj S. József nevű züllött fiatal ember.

— **A Petöfi-dalkör márczius 15. alapjára.** A f. évi aug. 2-iki dalestélyen felülfizettek. Komlóssy Arthur és Pap Ferencz 10—10 koronát, Lengyel Imre, Váci János, dr. Varga Lajos, Bálint Sándorné 2—2., Alföldy Mihály, Koroknai Lajos 1—1 korona, N. N. 40 fillér. Együtt 30 kor. 40 fillér. A 1. év márczius hóban eszközölt gyűjtések eredményeként: 1. Az 1-ső számú gyűjtőven Komlósi Rózsika gyűjtése 51 kor., 2. A 2. 6 és 19 számú iven Salánki Rózsika gyűjtése 126 korona 17 fill. 3. A 3-ik számú iven Szécsy Zsuzsika gyűjtése 55 korona 40 fill. 4. A 4-ik számú iven Kis Ilonka és Erzsike gyűjtése 20 kor. 10 fill. 6. A 7-es és 18. sz. iven Koroknai Rózsika és Piroška gyűjtése 63 kor. 68 fill. 7. A 8-ik sz. iven Szentjóni Jolán gyűjtése 43 kor. 88 fill. 8. A 9. számú iven Horváth Róza gyűjtése 36 kor. 60 fill. 9. A 10-ik sz. iven Szatmári Etelka gyűjtése 24 kor. 60 fill. 10. A 11-ik sz. iven Ökrös Ilonka gyűjtése 6 kor. 40 fill. 11. A 11. A 12-ik sz. iven Szabó Ilonka és Tóth Juliska gyűjtése 76 kor. 96 fill. 13. A 14-ik számú iven Magyar Juliska gyűjtése 6 kor. 80 fill. A 19. iv összege 612 kor. 33 fill. az aug. 2-iki felülfizetések 30 kor. 40 fill. összesen 542 korona 73 fillér, mely összegek a gyűjtőiven nagyobb részt apró filléres tételekből a város szegényebb sorsu derék magyar lakosságának adományából a lelkes kicsei honleányok fáradhatatlan szorgalma folytán gyűltek össze s a midőn a t. adományozóknak, továbbá a t. gyűjtő kisasszonyoknak egyenként és összesen hálás köszönetemet nyilvánítom, egyszersmind felhívom azon nemes keblű honfiakat és honleányokat, kiknek e hazafias célra adakozni még alkalmuk nem volt, hogy a Petöfi dalkör által kezelt márczius 15-iki alapra bármily

csekély adományait hozzam (piacz utca 9. szám a.) eljuttatni sziveskedjenek. Ugyancsak nálam a fentebbi gyűjtőivek másolatai megtekinthetők, az eredetiek az elnök úrnál vannak letéve. Minden legkisebb adományt köszönettel fogadok és nyilvánosan nyugtázok, de a fentebb kivonatossan közölt gyűjtőivek eredménye a sok apró tétel miatt oly terjedelmű, hogy azoknak tételenként közlésére hírlapjaink nem vállalkozhattak. 1904. aug. Hazafias üdvözléssel Márton Gyula a Pétöfi dalkör pénztárnoka.

— **Kefegyérik munkások táncostélya** lesz ma este a nagyerdei Dobos pavillonban. Mint az előjelek mutatják, az érdeklődés oly nagy a mulatság iránt, hogy a siker úgy anyagilag, mint erkölcsileg biztosan remélhető. Ajánljuk is e magyaros mulatságot minden tánczedvelő barát szives figyelmébe.

— **Ellopott takaréknöve.** A rendőrségen panaszt emelt Német Teréz szakácsné, hogy a Kossuth utcai Kardos boltban, amíg ott bevásárolt, ellopták a kosarát, amelyben benne volt 232 koronáról szóló takaréknöve is.

— **Népesedés a múlt hóban.** Született 100 fiu, 74 leány, ezek közt 26 törvénytelen (15%). Meghalt 113 férfi és 93 nő, tehát a lakosság fogyása 32. Házasságot kötött 17 ev. ref. 12 vegyes, 6 r. kath. 1 g. kath., 5 zsidó, összesen 41 pár.

— **A pálinka áldozata.** Nagyon a pohár fenekére nézhetett pénteken reggel Hegedüs Istvánné, szül. Gazdag Juliánna a pálinkás depóban, mert már 9 órákor az utca kövezetéről szedték fel hol-részeget. Meg se mozdult; eleinte azt hitték róla, hogy tán meg is halt. Délutánra, mire a rendőrségen kialudta magát, ráolvastak a kijózanodott asszonyra büntetését is.

— **Az üldözött asszony.** Izgalmas jelenet játszódott le pénteken a főutcán. Fiatal iparos külsejű ember, a kinek a nevét kiméletből elhallgatjuk, a főutcán végig üldözte a feleségét, akit menekülés közben, mikor elért ütlegelt is. Az üldözött nő a Hungária kávéházba menekült, ahol oltalmokba vették a dühöngő férj ellen és rendőrt hívtak, aki felkísérte őket a bűnügyi osztályhoz. A feleségét üldöző férj ellen nyilvános botrányokozásért megindítják az eljárást.

— **Tűz.** Pénteken délelőtt a Loránty-utca 40. sz. a. házában jelentéktelen szobátűz volt, amelyet gyorsan elfojtottak, csupán 60 korona értékű ágynemű pusztult el.

— **Mi történt a vonaton?** Tegnap, pénteken délután a Budapest felől érkező fél 4 órai vonattal érkezett a debreczeni pályaudvarra Baudi Zsuzsanna asszony, ki rögtön jelentést tett az állomásnál szolgálatban álló rendőröknek, hogy 30 korona pénzét Nagyvárad—Püspökladány között ellopták. Neki szombaton haza kell Váradra mennie, de most már pénze nincs, kér tehát kényszerlevelet. A rendőrségen délután kihallgatták az állítólag meglopott asszonyt.

— **A piacz legélénkebb helyén** egy üzlethelyiség kiadó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik ujdonságok áruházában** (a Piacz- és Szent-Anna-n. sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis jó minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

TÁVIRATOK.

Ujabb finn-üldözés.

Helsingfors, augusztus 5. Hummerlust tanárt, aki Bobrikov merényletjének sirjára virágot helyezett, még Plehwe rendeletéből kifolyólag a merénylet atyjával együtt elfogták és Pétervárra kísérték. A finnek közt nagy az izgatottság.

Nihilisták bombagyára.

Pétervár, augusztus 5. Plehwe merénylete büntársainak nyomozása közben a Praobanjev temető egyik sírboltjában valóságos bombagyarat talált a rendőrség, ahol sok robbanóanyag és már kész bomba volt.

Port-Artur ostroma.

London, augusztus 5. Itt nagy izgalommal várják Port-Artur elestét. A japánok a döntő rohamot már 2 nap előtt megkezdtek. Togo tengernagy az egész japán hajóhad a portarturi kikötő bejáratánál várja az orosz hajóhad utolsó kitörését, hogy megsemmisíthesse.

Tokio, augusztus 5. A mikádó azon óhaját fejezte ki, hogy mentől kevesebb áldozattal vegyék be Port-Arturt.

Csifuból jelentik nincsvangi forrásból, hogy 200.000 fönyi japán vonul Liajong és Mukden felé.

Apagyilkos síhederek.

Szombathely, aug. 5. Két síheder, az egyik 16, a másik 15 éves, Győrvar vas megyei községben meggyilkolta az atyját. Gotthard János jómódu győrvari gazda éppen tegnap akarta oltárhoz vezetni menyasszonyát, Kovács Agnest, két fia azonban ellenkezte atyja második házasságát — mert félték, — hogy az asszony előörkli az apai just. Az apa nem törődött fiainak ellenkezésével; szerdán reggel megvásárolta a kelengyét, azután megtett minden előkészületet a lakodalomra. Tegnap reggel a két fiu beállított atyjához és durván felszólították, hogy hagyjon fel házassági tervével. Az öreg kiutasította fiait, mire a két fiu nekiesett atyjának és brutális vadsággal agyonverték. A fiatal gyilkosok önként jelentkeztek a vasvári járásbiróságnál.

Színház.

Horváth Kálmán és Békefi elszerződtek. A „Nagyvárad Napló”-ból olvassuk: Zilahy Gyula, a debreczeni színház igazgatója ugyancsak erősen szervezi társulatát. A napokban a kolozsvári színtársulat jelesebb erőit kötötte le, most pedig, a mint értesülünk Somogyi Károly társulatának két kitűnő tagját, Horváth Kálmán baritonistát és Békefi Lajos tenoristát szerződtette magas gázsival. Horváthot és Békefit virágvasárnaptól köti új szerződése Zilahy társulatához.

Egy színész visszavonulása. Soly mossy Elek a Népszínház kedvelt tagja, október hó elején teljesen visszavonul a színpadtól. Színészségének harminczadik évfordulóján és a Népszínháznál eltöltött huszonöt évi működése után megváltik a Népszínházról. Soly mossy Elek azonban továbbra is fogja vezetni színésziskoláját. Állandó lakhelye azonban Enyed lesz, ahol telket vett és házat épít rája. És hogy pályája csúfosan érjen véget; megválasztatja magát képviselőnek.

Tenorista, mint képviselőjelölt. A turini választópolgárok változatosság kedvéért a legközelebbi választásnál Tamagno operai tenoristát akarják a szocialista Morgori ellen felléptetni. Így Tamagnonak — ha megválasztják — nemsokára alkalma lesz nemcsak a színpadon, hanem a parlamentben is fellépni.

Közgazdaság.

Debreczeni piacon az árak. A vásárfelügyelőség jelentése szerint az 1904. év augusztus hó 1-én megtartott heti vásárok árai a következők:

	kor.	fill.	kor.	fill.
Buza	19	80	—	—
Kétszeres	15	80	—	—
Rozs	14	—	—	—
Árpa	13	—	—	—
Zab	12	—	—	—
Tengeri	14	—	—	—
Köles	12	—	—	—
100 kg.	kor.	fill.	kor.	fill.
Szalonna sóm	120	—	128	—
uj	—	—	—	—
Háj	—	—	—	—
Zsír	136	—	—	—
Kihízott sertés	—	—	—	—
Sertéshus	—	—	—	—
Széná 100 kg.	8	—	—	—
II. rendű	7	—	6	—
Ló felhajtattott	—	—	720	drb.
Elkelt	—	—	310	„
Szarvasmarha felhajt.	—	—	300	„
Elkelt	—	—	180	„
Sertés felhajtattott	—	—	600	„
Elkelt	—	—	340	„

Az alföldi termelő földjének pusztulása.

Hanusz István kitűnő földrajztudós, a kecskeméti állami főreáliskola igazgatója, érdekes cikksorozatot irt az egyik kecskeméti újságban az Alföld talajáról. Cikkeiben felemlíti azt is, hogy a magyar Alföldet az elszikesedés veszedelme fenyegeti. Erre nézve a következőket mondja:

„A humuszban fogy a szerves anyag, szaporodik a terméketlen szik. Több hely olyanná vált ott, ahol arra nem gondoltak, mint például Fertő és az Ecsedi lép-lecsapolat részei. Történeti adatok igazolják, hogy amely területek I. Ferdinánd uralkodása kezdetén (1527) a Kis-Kunságban mocsaras vidékek voltak ott ma a szik uralkodik, Békés vármegye a XVIII. század végén még a legjobb kaszáló területeket vodta magába, ott ma megművelhetetlen szik van. Torontában a Bega-csatorna mentén a dusan termő buza-táblákon is megjelentek a XIX. század végéig a szik foltok és terjedeznek. Amint kimerülhetnek az ércz fekvőhelyek, elsivárodhatnak a bőratásos földek is, ha a szivattyuzásuk szakadatlanul, visszapotálás nélkül folyik, megöregszik az ifju Alföld is és megöszül. A talaj is olyan, mint a rajta fejlődő növény: hoz reménybimbót, kifestő virágai áldást adnak dus gyümölcsözésben, de utána kimerültség következik, azt orvosolni az emberi okosság, bölcs előrelátásnak a hivatása. Ugy marad meg a nagy magyar Alföld állandó életforrásul a rajta boldoguló magyar-ságnak.“

REGÉNY-CSARNOK.

Egy rendőr naplójából.

János — a tolonczos.

Irta: Laky Imre.

10

[Tilos az utánnyomása.]

János ur, miután a főváros mind a tiz kerületében volt vagy 20—30 priusza, azaz különféle válogatott kihágások miatt minden kerületben 20—30 esetben 1—60 napokig tartó büntetést leült, méltán kiérdemelte, hogy bárhol virtuskodott legyen, azért megkapja legalább is a maga jól kiérdemelt harmincz napját. Ez már az ő emberi nem is annyira kötelességei, de jogai közé számított.

Ez előjogával élt is János. Eleinte ritkábban, később mind gyakrabban.

Matematikai pontossággal kiszámította, hogy évente minimumban hat, maximumban tizenkét kihágást ha elkövet, akkor nemcsak a szükségeltető feleszámú szabad napokkal rendelkezik még, de biztosítja emellett az egész évre a díjtalan, kényelmes szállást s a mindennapi kenyeret. A biblia azon szavait, hogy van aki gondoskodik az ég madarairól, János ur példájával bizonyította. Gondoskodott ő arról is, hogy a büntetendő cselekményeknek a számát a hőmérő esélyéhez, vagy nekirugaszkodásához mérten szabályozza.

Kisebb mérvű kihágás, p. o. berugas, vagy egyszerű utcai botrány miatt csak 30 nap dukált. Ez néha — a viszonyokhoz mérten — nem lett volna elegendő. Sőt hogy az ilyen csiri-biri dolgokból egy esztendő kisikerüljön, ahhoz legalább is tizenkét „eset“ szükségeltetett. Így kombinálta aztán az apró berugasokat koldulással, az utcai botrányt a hivatalos hatalom órének becsületében való gázolással, a kihágás halmazából kisikerített 60—90 napot is, ha nagyon arra való időjárás volt.

Persze nyáron az emberi kebel, legyen bármily szabályozott életmódra is berendezett, megkívánja a nyári üdülést. Repes a lélek egy kis zöldség után.

A tolonczházban gubbaszkodik ugyan pár fa, pár csenevész bokor, de az nem elég az üdösségre. Ilyenkor, daczára a potya menázsinnak, harmincz napi ülés is sok. János ur szabad napjai számát felemelte s a rájuk következő kongások természetét is a meleg napok hangulata szerint enyhítette.

Látható, hogy János önmaga által alkotott módszer szerint biztosította lételetét. Ha még csak az egyszerű, nyomorult lételet biztosította volna!

Szilárd, férfias következetességgel keresztül vitt rendszere tekintélyt szerzett. Igenis tekintélyt!

Feltétlen tekintélyt és bizalmat, olyant mint a nagy bankházé. Talán még ennél is nagyobbat?

Rotschild megbukhatik, világot mozgató spekulációi bábél tornyaként omlhatnak össze, ha a millió szuronyokkal táplált, Európának nevezett állatkerti „Jónás“ dühe talál jönni.

Mennél nagyobb csárkódik Jónás, mentől mélyebb árfolyamra szállanak a tekintélyek, az neki annál inkább bliktri, Wurst.

— Hiszen ért mindenki magyarul? —
Ót a társadalomnak el kell tartani, ez az ő Szentírása.

És igaza van! A társadalom mindig önvérével táplálta, neveite, kitartotta a „tolonczokat“ az ősidők népvándorlásától kezdve a mai napig. Botond, Lehel, Attila, ki botlat, ki kürttel, ki az isten ostorával, ő pedig a modern csavargó élet bölcsességével ostromolta a zárt ajtók mögé rejtőzködő minden napi megélhetést.

Élet bölcséletének nem csak elismerés-

sét, de gyümölcseit is élvezte ez az ágról szakadt csavargó.

Elérte azt, hogy a társadalmilag becsülenségek nevezett állapotban kivívta a „becsületet.“

[Folytatjuk]

Nyilttér.*

Nyilatkozat.

A „Szabadság“ 1904. augusztus 5 iki számában „A paplanos“ czim alatt neveltség tárgyává óhajtanak tenni. Tisztességes, becsületes iparos, paplanos mester vagyok és ép azért olyan emberrel, mint Rudnyánszky Gyula ur szóba nem állok, az ő lapját illetéktelennek tartom, hogy tisztességes embereket kigunyolva, neveltség tárgyává tehesen. Ő vele különben még elszámolok.

Gara Grünbaum Antal.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fényképező gépek, lemezek, filmek, előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban gyári áron részletfizetésre is kaphatók

BORSOS KATÁNÁL

DEBRECZEN, városház épület.

Tanítás és sötétkamara használata díjtalan.

Egy szakképzett ember

czipő nagybani készítéséhez

egy társat keres

3, vagy 4 ezer korona készpénzzel, a mely jó jövedelmet biztosít. Czím a kiadóhivatalban.

Naponta friss pergelt és darált kávé, válogatott fajokból!

Ujonnan berendezett, friss áruval felszerelt üzletemben előnyös napi áron szolid kiszolgálás mellett kiváló faj kávé különlegességeimet, cukor, liszt, korpa, só, petroleum s mindenféle fűszeráruimat ajánlom a n. é. közönség szives figyelmébe. **Friss töltésű ásványvizetek.** A fekete tag tejtermékeinek lerakata, tejföl, uradalmi tea-vaj és jégbehűtött aludt tej állandóan kapható. Naponta friss érkezésű **székely turó.**

Merkli Ferencz,

fűszer- és osemego kereskedésében.

Fűvészkert-utca 14.

Tanuló felvétetik.

Száraz felvágott vargafa 100 kilogramm 1 frt 10 krajczár, házhoz szállítva.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

A volt Vadász Emil-féle szőlő telep 600 négyszögöles, parcellánként eladó. Értekezhetni Szedlák Józseffel az Átkosföldi szőlő telepen. Telefon szám 192.

Egy jó karban levő zongora jutányosan eladó. Baross-utca 10.

Képes levelező-lapokat áruló kereskedők gyelmébe! A Komáromi féle csódhöz tartozott nagy számu és nagy választéku képes levelező lapok — helyi érdekek — feltűnő olcsó áron lesznek kaphatók. Előzetes megrendeléseket a Kossuth utca 6. szám alatti üzlethelyiségben már most is elfogad a **tömeggondnok.**

Külön bejárati, csinosan butorozott szoba egy vagy két ur részére kiadó Nemzetőr-utca 1. sz. a.

A néhai Kálmán Józsefné hagyatékához tartozó Méliusz-tér 14. szám alatt levő házastelek ondódi 7. hold, 1589 öl földjével, Szepesen 115 hold 793 öl tanya épületes szántóföld, végre a város alatt levő 4 hold 1229 öl bellegelő föld szabad kézből eladó. Értekezhetni Hüvelyes-utca 11. sz. alatt Erdei Mihály végrendeleti végrehajtóval.

Építkezésből kimaradt 2 pár vasajtó olcsón eladó Nemzetőr-utca 1. sz. a.

Elköltözés miatt eladó 4 szoba és konyha, finom alig használt berendezése. Czim a kiadóban.

Két szép, teljesen új íróasztal olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Új paplangyártó műhely.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy **Helyben Széchényi-utca 6. sz. alatt** egy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett **paplan és matracz**

készítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok e szakmában vágó mindennemű munka készítését u. m.: különféle **paplanokat, derékaljakat, matracz, rugganyos ágyceteket, szalmazsákokat, fej- és ékpárnákat, rolletákat és gördönyöket** a legjutányosabb árak és szakszerű kivitelben.

A fővárosban 18 éven át nagyobb cégeknek mint munkavezető működtem és ez arra enged következtetni, hogy a legtekélyesebb és pontos munkákat teljesíthetem.

Szives pártfogását kéri tisztelettel

Garai Grünbaum Antal
paplanos.

Virágüzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a **piacz-utca 59. sz. a.** 10 év óta fennálló

virágkereskedésemet

építkezés miatt **augusztus hó 1-én piacz-utca 69. szám alá**, a kereskedelmi és iparkamara házába, a „Frohner“-szálloda mellé helyezem át.

Amidőn az eddigi szives pártfogást megköszönöm, kérem b. támogatásukat új helyiségemben is.

Teljes tisztelettel

Janatka Alajos

műkertész.

Erdei József

épület- és műlakatos
DEBRECZEN. Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal **épületeknél** előforduló **egyszerű és díszmunkákat.**

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után **tökéletes kivitelben.** Kívánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

Konyári Sóstó fürdő

megnyílt május hó 1-én.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszat, csontvelőlob, összezsugorodott izület stb. mindennemű köszvényes, csuszos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső daganatokat, különösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatású.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, mélyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és táviráda állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a Konyári Sóstó fürdő igazgatósága.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902.

hydraulikus
sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára.

2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat

készíthetjük Herculesnyomó-szerkezettel, fa- vagy vastá-nyérral.

Gyümölcs- és szőlő-örlőket, bogozógépeket

Gyümölcs-aszaló-készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, II.

különlegességi gyár gyümölcscsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Megrendelések idejekorán kéretnek.

A Maradék Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Mindenkit kellemesen érint az a szépen összeválogatott rőfös- és rövidáru raktár a mi a „**Maradék Áruházban**“ van.

De különösen most **fehér és színes batisztokban, delainek, cretonok, divatos csipkék** és hozzávalókban felülmulhatatlan a raktár.

Paplanokban meglepő szép választék. 1 méter Taft selyem 49 kr.

MARADÉK ÁRUHÁZ

Ranunkel-ház, Bika szálloda mellett, szembe a Tisza palotával.